

Η ΠΑΤΕΝΤΑ ΤΩΝ ΚΟΤΣΑΜΠΑΣΗΔΩΝ

νωστή είναι η δύναμις τὴν ὁποίαν ἐξήσκει ἐπὶ τουρκοκρατίας οἱ *Κοτσαμπάσηδες*, οἱ ἀλλαχοῦ, ὡς ἐν Αἰγίνῃ, Μήλῳ, Σερίφῳ καὶ Σύρῳ *Ἐπίτροποι*, ἐν Τήνῳ δὲ *Προεστώτες* καλούμενοι. Ἡ ἐξουσία των δὲν περιορίζετο μόνον εἰς ζητήματα τὴν διοίκησιν τῆς κοινότητος ἀφορῶντα, ἀλλ' ἐπεξετείνετο καὶ εἰς ὑποθέσεις δικαστικῆς φύσεως¹. Οὕτω π.χ. εἰς ἐπίσημον μετάφρασιν τουρκικοῦ πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Σύρου ἐγγράφου τῆς 26 Φεβρουαρίου 1798 ἀναφέρεται μετὰξὺ ἄλλων: «... τοῦ ὁποίου Κοιιάμπαση δίνομεν τὴν ἐξουσίαν . . . νὰ κρίνη καὶ νὰ ἀποφασίζη δίκαια κατὰ Θεόν . . . Περὶ πλέον σὰς προστάζομεν ὅλους, μεγάλους καὶ μικρούς, νὰ εἴστεν ὑποτεταγμένοι στὸν Κοιιάμπασή σας καὶ οὕτως καὶ κανένας ἢ θηλεν τολμήσει νὰ κάμη διχόνοιες ἢ ἀνθάδιες, προστάζομεν ἐσένα Κοιιάμπαση νὰ τὸν σιδεροδένης καὶ νὰ μᾶς τὸν στέλνης ἐδῶ στὸν Χουζουρά μας . . . καὶ ἐμεῖς θέλομεν παιδέψει σφοδρῶς»*.

Εἶναι φανερὸν λοιπὸν ποίαν σπουδαιότητα εἶχεν ἑκάστοτε διὰ μίαν κοινότητα ἡ ἐκλογή τοῦ Κοτσαμπάση. Ἄπ'

* Ἐνταῦθα ἐλήφθησαν κυρίως ὑπ' ὄψιν τὰ σωζόμενα ἐγγραφα τῆς Σύρου. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὰ λεγόμενα ἰσχύουν ἰδίως διὰ τὴν Σύρον καὶ δὴ διὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ τέλους τοῦ 18^{ου} καὶ ἀρχῆς τοῦ 19^{ου} αἰῶνος. Ὅσάκις ἡ παραπομπὴ δὲν γίνεται εἰς τινὰ ἐκδοσιν, εἶναι σημεῖον ὅτι τὸ περὶ οὗ πρόκειται ἐγγραφοῦν εἶναι εἰσέτι ἀνέκδοτον.

αὐτὴν ἐξηρτάτο πολλάκις ἢ καλὴ ἢ κακὴ διοίκησις καὶ ἡ ἡσυχία ἐν γένει τοῦ τόπου. «Ἐλπίζω ἀκόμη πῶς νὰ ἔχετε νῦν Ἐπιτροπον βαλμένο, νὰ εἶναι θεοφοβούμενος καὶ ἀξίος νὰ κάνη δίκαιες κρίσεις καὶ ζᾶφρι στοὺς ἀτακτοὺς» γράφει ἐν ἐπιστολῇ του τῷ 1804 ὁ ἐν Κων/πόλει Καπουκεχαγιάς τῆς Σύρου Μπατῆκος Λαπιέρας². Τοιοῦτου εἴδους εὐχὰς περὶ ἐπιτυχοῦς ἐκλογῆς τοῦ Ἐπιτρόπου συναντῶμεν συχνὰ εἰς συριανὰ ἔγγραφα τῆς ἐποχῆς αὐτῆς. Τόσην δὲ σπουδαιότητα εἶχε τὸ πρόσωπον τοῦ Κοτσάμπαση, ὥστε ἀναλόγως τῆς ἐμπιστοσύνης ποῦ ἐνέπνεν καὶ τῶν περιστάσεων περιώριζεν ἡ γενικὴ συνέλευσις «ἢ κοινὴ μάζωξις» τὰ δικαιώματά του κατὰ τὴν ἐκλογὴν. Οὕτω π.χ. εἰς τὸ κατωτέρω ὑπ' ἀριθ. 2 δημοσιευόμενον ἔγγραφον ἐκλογῆς τὰ δικαιώματα τοῦ Κοτσάμπαση εἶναι περισσότερον περιωρισμένα τῶν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 1 ἀναφερομένων.

Ἡ ἐκλογὴ ἐγένετο κατ' ἔτος περὶ τὴν λῆξιν τῆς θητείας τοῦ ἐκάστοτε Ἐπιτρόπου — ἐφ' ὅσον βέβαια δὲν παρετείνετο αὕτη διὰ μπουγιουρδίου — ἢ κατόπιν παραιτήσεως ἢ καθαιρέσεως τοῦ Ἐπιτρόπου. Καὶ εἰς τὰς τρεῖς αὐτὰς περιπτώσεις — λῆξιν θητείας, παραίτησιν, καθάρσει — συνήθως κατόπιν διαταγῆς τῶν ἐν Κων/πόλει τουρκικῶν ἀρχῶν³ ἐκτάκτως δὲ καὶ ἄνευ προηγηθείσης διαταγῆς⁴, συνήρχοντο «μεγάλοι καὶ μικροὶ εἰς κοινὴν μάζωξιν» εἰς ὠρισμένον τινὰ τόπον, ἐν Σύρῳ εἰς τὸν περίβολον τῆς κεντρικωτέρας ἐκκλησίας στὸν Ἄϊ Γιάννη καὶ ἐξέλεγον τὸν Ἐπιτροπον⁵.

Τῆς συνελεύσεως ταύτης προηγεῖτο πρόσκλησις «κοινὸς διαλαλισμὸς» ὅπως ὠνομάζετο ἐν Σύρῳ. Διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Ἐπιτρόπου φαίνεται ὅμως ὅτι δὲν ἐλάμβανε χώραν ἐκάστοτε «κοινὸς διαλαλισμὸς». Ὁ Καπουκεχαγιάς Μπ. Λαπιέρας γράφει σχετικῶς τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1797 πρὸς τοὺς τότε δύο Ἐπιτρόπους: «Ὁ αὐθέντης μας ὁ Σουλτάν Κιαγιασῆς μὲ ἐπρόσταξεν νὰ σᾶς γράψω, ὅτι ἔστοντας καὶ ὁ καιρὸς σας νὰ τελεύγη, νὰ κάμετε μιὰν *μικρὴν γεροντομάζωξι*, νὰ κράξετε Προεστοὺς καὶ νοικοκύριδες, ἐκεῖνοι ὅπου θέλετε εὐρεὶ εὐλογο καὶ νὰ λείπουν φωνιαλᾶδες καὶ

σπέγιδες . . . »⁶. Ὡσαύτως ἐπίσημος μετάφρασις τουρκ. διαταγῆς τοῦ 1813 ὁμιλεῖ περὶ συνελεύσεως τῶν « Προκρίτων ». Καὶ εἰς τὴν Τήνον δὲ συνήρχοντο διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Προεστῶτος οἱ Πρόκριτοι καὶ οἱ Γέροντες. Πατριαρχικὸν ὁμῶς ἔγγραφον τοῦ ἔτους 1813 πρὸς τὸν Μητροπολίτην τῆς Ἀνδρου τονίξει, ὅτι ἡ ἀναφορὰ τῆς ἐκλογῆς πρέπει νὰ ὑπογραφῆ « κοινῶς παρὰ τε μικρῶν καὶ μεγάλων »⁷.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν λαμβανόντων μέρος εἰς τὰς γενικὰς συνελεύσεις ἐκλογέων περὶ τὰ τέλη τοῦ 18^{ου} ἀρχὰς τοῦ 19^{ου} αἰῶνος δὲν θὰ ὑπερέβαινε ἐν Σύρῳ τοὺς ἑκατό. Τοῦτο συμπεραίνομεν ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπογραφῶν (85 — 96) εἰς τὰ διασωθέντα τέσσερα ἀντίγραφα ἀποφάσεων γενικῶν συνελεύσεων⁸. Ἐν τούτοις παρατηροῦμεν ὅτι εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 2 κατωτέρω ἐκδιδόμενον **ἀντίγραφον** ἀναγράφονται μόνον 28 ὀνόματα.

Ἡ θητεία τοῦ Ἐπιτρόπου διήρκει κανονικῶς ἐν ἔτος. Οὕτω τὴν 2 Ἰανουαρίου 1796 μπουγιουρδὶ ξανασταθερώνει τοὺς τότε δύο Ἐπιτρόπους τὴν δὲ 18 Ἰανουαρίου 1797 γράφει ὁ Μπ. Λαπιέρας νὰ κάμουν νέαν ἐκλογὴν: « . . . Ἔστοντας καὶ ὁ καιρὸς σας νὰ τελεύγη νὰ κάμετε μιὰν μικρὴν γεροντομάζωξι . . . καὶ νὰ ψηφίσετεν ἕναν ἢ δυὸ (Ἐπιτρόπους) . . . » Πολλάκις δὲ ὁμιλοῦν τὰ ἔγγραφα περὶ τῆς « χρονιάς » τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ Ἐπιτρόπου⁹. Ἐπειδὴ ὁμῶς συχνὰ μεσολαβοῦσαν παραιτήσεις ἢ καθαιρέσεις Ἐπιτρόπων, δὲν δυνάμεθα νὰ ὀρίσωμεν ἀκριβῶς τὸν χρόνον τῆς ἐκλογῆς. Οὕτω π.χ. τὴν 7 **Δεκεμβρίου** 1786 διὰ μπουγιουρδίου ξανασταθερώνεται ὁ τότε Ἐπίτροπος τὴν 18 **Ἰανουαρίου** 1797 διατάσσονται νὰ ἐκλέξουν νέον Ἐπίτροπον τὴν 26 **Φεβρουαρίου** 1798 ψηφίζουν ὡς Ἐπίτροπον τὸν Π. Βιτάλε τὴν 26 **Ἀπριλίου** 1804 ἐλπίζει ὁ Μπ. Λαπιέρας « ὅτι θὰ ἔχουν νῦν Ἐπίτροπον βαλμένο » τὴν 4 **Μαΐου** 1804 γράφουν ἐκ Σύρου πρὸς τὸν Λαπιέραν ὅτι ἐξέλεξαν ἄλλον Ἐπίτροπον τὴν 12 **Ἰουνίου** 1803 γίνεται νέα ἐκλογή τὴν 7 **Ἰουνίου** 1807 ἐκλέγουν Ἐπίτροπον τὸν Γιαννούλην Ἀρχάγγελον, πρὶν δὲ παρέλθῃ ἔτος, ἤδη τὸν **Ἀπρίλιον** τοῦ 1808 συναντῶμεν ἄλλον Ἐπίτροπον, τὸν Γεώργιον

Βαμπακάρην ¹⁰. Ὡσαύτως εἰς τὴν Τήνον τῷ 1806 γίνεται ἐκλογή τοῦ Προεστῶτος εἰς τὰς 28 *Ἰουνίου*, τῷ δὲ 1807 εἰς τὰς 13 *Μαΐου*. ¹¹. Μεταξὺ Αὐγούστου καὶ Δεκεμβρίου οὐδεμίαν ἐκλογὴν συνήνητησα. Μετὰ τὴν παράδοσιν τοῦ Ἐμριουῦ, τοῦ ἐτησίου φόρου, ὁ ὁποῖος, ὡς γνωστόν, ὤφειλε νὰ εὐρίσκηται τὸν Αὐγούστον εἰς τὴν Κων/πολιν, θὰ κατευναζόντο τὰ πάθη καὶ θὰ ἔπαυαν ἐπὶ τινα χρόνον οἱ διχόνοιοις.

*
* *

Ἡ ἐκλογή τοῦ Ἐπιτρόπου ἦτο ἐντελῶς ἐλευθέρα. Κάθε τουρκικὴ διαταγὴ περὶ ἐκλογῆς τονίζει ὅτι «Ὅποιον ἤθελον εὐρεῖ εὐλογον ἐκεῖνον νὰ ἐκλέξουν διὰ Ἐπίτροπον» ¹².

Πολλάκις ὅμως εἰς μπουγιουρδία ἐξεφραζέτο ἡ εὐχή, ὅπως διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Ἐπιτρόπου συμβουλευθοῦν τὸν Ἐπίσκοπον καὶ τινὰς Κληρικούς. «Καὶ ἔτσι σὰς προστάζω ὅλους σας μὲ ὁμογνωμίαν καὶ συμβουλήν τοῦ Δεσπότη σας καὶ Κληρικῶν νὰ ἐκλέξετε καὶ νὰ ψηφίσετε ὅποιον ἠθέλετε εὐρεῖ εὐλογον» λέγει διαταγὴ τοῦ 1785. Ὁ δὲ Μπ. Λαπιέρας γράφει εἰς ἐπιστολήν του τῷ 1804: «Ἡ γνώμη τῶν ἀφεντάδων εἶναι, ὅποιον Ἐπίτροπον ἠθέλετε ψηφίσει, νὰ εἶναι καὶ μὲ συμβουλή τοῦ Ἐπισκόπου μας καὶ Παπάδων» οἱ δὲ Προεστοὶ καὶ Γέροντες μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Ἐπιτρόπου ἀποκρίνονται πρὸς τὸν Μπ. Λαπιέραν τῷ 1804: «Διὰ τοῦτο ὅλοι ἐμεῖς . . . μὲ θέλημα τοῦ Μονσινιόρε μας καὶ μερικῶν Παπάδων καὶ ὀλονοῦ τοῦ Κοινοῦ . . . ἐδιαλέξαμεν καὶ ἐψηφίσαμεν . . .» ¹³.

Ἄλλὰ δὲν ἦρκει μόνον ἡ συμβουλή τοῦ Ἐπισκόπου. Διαταγὴ τῆς 8 Ὀκτωβρίου 1785 γράφει ὅτι πρέπει νὰ παρακαλέσουν καὶ τὸν Δεσπότη νὰ τὴν βουλλώσῃ (τὴν Πατέντα) καὶ ἐκεῖνος μὲ τὴν βουῖλλα του. Ἐπίσης ὁ Μπ. Λαπιέρας συνιστᾷ τοῦτο γράφων: «Καὶ ἡ Πατέντα, ὅπου θέλετε κάμει τοῦ Ἐπιτρόπου τοῦ καινούργιου, πασκίσετε νὰ βουλλωθῇ καὶ μὲ τοῦ Ἐπισκόπου τὴν βουῖλλα» ¹⁴.

*
* *

Μετὰ τὴν ἐκλογὴν συνετάσσετο ἔγγραφον διορισμοῦ «*Πατέντα τοῦ Ἐπιτρόπου*» ἐν Σύρῳ καλούμενον. Ἡ λέξις Πατέντα εἶναι λατινικῆς προελεύσεως καὶ ἔχει τὴν ἔννοιαν τῆς λέξεως «Δίπλωμα». Τὸν ὄρον «Πατέντα» συναντῶμεν πολλάκις εἰς ἔγγραφα τῆς ἐποχῆς αὐτῆς· καὶ τὰ δύο δὲ ὑπὸ τοῦ Δρόσου δημοσιευθέντα ἔγγραφα ἐκλογῆς ἀρχίζουν διὰ τῶν λέξεων: «Διὰ τῆς παρούσης (ἡμῶν) ἐνυπογράφου (καὶ ἐνσφραγίστου) *Πατέντας* . . .» Ἀκόμη καὶ εἰς ἐπισήμους μεταφράσεις τουρκ. μπουγιουρδίων, ὡς π.χ. τοῦ 1785 καὶ 1798, συναντῶμεν τὴν λέξιν «Πατέντα». Παρὰ τὸν ὄρον ὅμως αὐτὸν ἀπαντᾶται εἰς τουρκ. ἔγγραφα ἐπαυελλημένως ἢ τουρκ. λέξις *ματζάρι* ἢ ἄλλως *μαχζάρι* ἢ *ἀρζιμαχζάρι*. Ἐγγραφοῦ π.χ. τοῦ 1813 γράφει μεταξὺ ἄλλων: «Καὶ νὰ διορισθῇ Κοτζάμπασης διὰ κοινοῦ *ἀρζιμαχζαρίου* σας ὅλων τῶν προκρίτων, βουλλωμένον μὲ τὴν κοινήν βοῦλλαν τοῦ τόπου». Δυνατὸν βέβαια οἱ γραφεῖς νὰ ἤθελαν διὰ τῆς λέξεως *μαχζάρι* ἢ *ἀρζιμαχζάρι* ἀπλῶς νὰ δηλώσουν τὴν κοινήν ἀναφορὰν τῶν κατοίκων, ὡς δηλοῖ καὶ ἡ τουρκ. λέξις *ἀρζιμαχζάρι*, ὅχι δὲ νὰ ἀποδόσουν ἀκριβῶς τὸν ὄρον «Πατέντα». Εἰς ἔγγραφον μάλιστα τοῦ 1798 συναντῶμεν τὰς λέξεις αὐτὰς παραλλήλως μὲ διαφορητικὴν ἔννοιαν: «Ἔστω σὲ εἶδησίν σας, ὅτι ἐλάβαμεν ἓνα σας *ματζάρι* συντροφιασμένο μὲ μιὰν *Πατέντα* . . .».

Ἡ *Πατέντα* ἐξέδεται τὰ τῆς ἐκλογῆς καὶ ἀνέφερε συνήθως τὰ γενικώτερα καθήκοντα τοῦ Ἐπιτρόπου. Δὲν ἀπεκλείετο ὅμως νὰ παρεισδύσουν εἰς τὸ κείμενον τῆς *Πατέντας* καὶ σχετικαὶ μὲ τὴν διοίκησιν τοῦ τόπου ἀποφάσεις ληφθεῖσαι κατὰ τὴν συνέλευσιν τῆς ἐκλογῆς. Τοῦτο παρατηροῦμεν εἰς τὴν κατωτέρω ὑπ' ἀριθ. 2 *Πατέντα* καὶ εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Δρόσου σελ. 344 δημοσιευθεῖσαν.

Συνήθως ὑπεγράφετο ἡ *Πατέντα* ἰδιοχείρως ὑπὸ τοῦ Προεπιτρόπου καὶ τῶν Προεστῶν¹⁵, τὰ δὲ ὀνόματα τῶν λοιπῶν ἐκλογέων φαίνεται ὅτι ἐγράφοντο ὑπὸ τοῦ Κανταλιέρη, ὡς δεικνύει ὁ κοινὸς χαρακτήρ τῶν ὑπογραφῶν εἰς τὸ πρωτότυπον τῆς κατωτέρω ὑπ' ἀριθ. 1 *Πατέντας*.

Κατόπιν ἐσφραγίζετο «μὲ τὴν κοινήν βοῦλλαν τοῦ

τόπου ¹⁶» ἐνίοτε δέ, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω, καὶ μὲ τὴν βουῦλαν τοῦ Ἐπισκόπου. Ἐπειτα ἀντεγράφετο εἰς τὸ βιβλίον τῶν ἀντιγράφων «ἐρεγιστράρετο εἰς τὸ ρεγίστρο».

Κατὰ τι προστακτικὸν γράμμα τοῦ 1785 καὶ κατὰ τι σχεδιάσμα ἐπιστολῆς τοῦ 1804 τῶν Προεστῶν τῆς Σύρου πρὸς τὸν Καπουκεχαγιᾶν Μπ. Λαπιέραν, ἐστελλετο μετὰ ταῦτα ἡ Πατέντα πρὸς ἐπικύρωσιν εἰς τὴν Κων/πολιν, ἐνίοτε «συντροφιασμένη μὲ ἓνα μαχζάρι» μὲ μίαν ἀναφοράν. Ἐκεῖ δὲ ἐβουλλώνετο καὶ ἐστελλετο ὀπίσω συνοδευμένη ὑπὸ τουρκ. μπουγιουρδίου, περιέχοντος τὴν ἐπικύρωσιν τῆς ἐκλογῆς «τὴν σταθέρωσιν τοῦ νέου Ἐπιτρόπου» καὶ ὅ,τι ἀφεώρα τὴν πληρωμὴν τῶν φόρων. «Καὶ τοῦ καινούργιου Κοτσάμπαση, ὁποῦ ἠθέλετε ψηφίσει νὰ κάμετε Πατέντα, νὰ τὴν βουλλώσετε μὲ τὴν βουῦλλαν τῆς Κοινότητος, νὰ παρακαλέσετε καὶ τὸν Δεσπότην σας νὰ τὴν βουλλώσῃ καὶ ἐκεῖνος μὲ τὴν βουῦλλαν του, *καὶ νὰ τὴν στείλετε ἐδῶ νὰ τὴν βουλλώσωμε καὶ ἐμεῖς καὶ θέλομεν τὴν στείλῃ εὐθὺς ὀπίσω τοῦ καινούριου Κοτζάμπαση* μαζί μὲ τὸ ἐρχόμενον ἰλιτζάμι τῆς νήσου μακτοῦ ἀπάνω στὸν ραγιᾶ» (Μπουγιουρδὶ 8 Ὀκτωβρ. 1785). Τὸ δὲ σχεδιάσμα τῆς ἐπιστολῆς τῶν Προεστῶτων πρὸς τὸν Καπουκεχαγιᾶν Λαπιέραν ἀναφέρει μετὰξὺ ἄλλων: «Ἴδου ὅπου σοῦ στέλλομε τὴν Πατέντα τοῦ ἄνω λεγομένου σιὸρ Γληγγόρη, συντροφιασμένη μὲ τὴν γραφὴν τοῦ ἀφέντος μας, ἂν τὸ εὔρετε εὐλόγο *νὰ τὴν προσφέρετε καὶ νὰ βουλλωθῇ*, διὰ νὰ ἐμπορῇ ὁ Ἐπίτροπος νὰ λάβῃ δύναμιν νὰ ἐργάζεται τὸ ὀφίτζιον του καθοῦ πρέπει, ἕως καθὼς ὅλοι μας καὶ ὅλος ὁ ραγιᾶς περικαλοῦμεν» ¹⁷.

Ἐνίοτε βέβαια θὰ ἤρκοῦντο εἰς τὴν ἀποστολὴν ἀπλῆς ἀναφορᾶς περὶ τῆς ἐκλογῆς καὶ δὲν θὰ ἔστελλον ὁμοῦ τὴν Πατέντα. Καὶ ὁ Μπ. Λαπιέρας συμβουλεύει ἀπλῶς: «Καὶ νὰ γράψετε τοῦ Ἐφέντη νὰ κάμῃ τὴν βεβαίωσίν τους» ¹⁸. Ἐτσι τοῦλάχιστον ἐξηγεῖται ἡ διάσωσις τοῦ πρωτοτύπου τῆς κατωτέρω ὑπ' ἀριθ. 1 Πατέντας, ἡ ὁποία οὐδὲν ἔχνος φέρει τουρκικῆς σφραγίδος — ἂν ὑποθέσωμεν βέβαια ὅτι δὲν ἠμπόδισαν ἄλλοι λόγοι τὴν μετὰ τὴν ἐκλογὴν ἀπο-

στολήν αὐτῆς εἰς Κων/πολιν. Τὸ χωρίον τοῦ καὶ ἀμέσως ἀνωτέρω ἀναφερθέντος σχεδίου ἐπιστολῆς τῶν Προεστώτων: « . . . νὰ τὴν προσφέρετε (τὴν Πατέντα) καὶ νὰ βουλωθῆ, διὰ νὰ ἐμπορῆ ὁ Ἐπίτροπος νὰ λάβῃ δύναμιν νὰ ἐργάζεται τὸ ὀφίτιόν του» πρέπει νὰ ἐκλάβωμεν ὡς ὑπερβολικόν. Διὰ τὴν ἐξάσκησιν τῶν καθηκόντων του θὰ ἴσκει ἢ συνήθης διὰ μπουγιουρδίου ἐπικύρωσις, ἢ ὅποια δὲν ἐθεωρεῖτο περιττὴ καὶ ὅταν ἀκόμη ἐστέλλετο ὀπίσω εἰς τὴν Σύρον ἢ Πατέντα.

*
* *

Ἐξ ὅλων αὐτῶν ὅμως φαίνεται ὅτι εἰς τὸν νέον Ἐπίτροπον δὲν ἐστέλλετο ὑπὸ τῆς τουρκικῆς ἀρχῆς ἰδιαιτερος ἐντελῶς προσωπικὸς διορισμός, ἀλλὰ θὰ ἴσκει, ὡς εἶπον, ἀπλῆ διὰ μπουγιουρδίου ἀνακοίνωσις τῆς ἐπικυρώσεως. Τὰ εἰς ἐμὲ μάλιστα γνωστὰ μπουγιουρδία περιέχουν ἐκτὸς τῆς ἐπικυρώσεως καὶ ἄλλα ζητήματα τὴν κοινότητα ἀφορῶντα, οὐδεμίαν ὅμως σχέσιν ἔχοντα μὲ τὴν ἐκλογὴν¹⁹. Τονίζω τοῦτο, ἐπειδὴ ὁ Πασγάλης δέχεται διὰ τὴν Ἄνδρον, ὅτι εἰς τὸν νεοεκλεγέντα Κοτσάμπασην Ἄνδρου ἐστέλλετο (ἢ μᾶλλον ἐνεχειρίζετο) ἰδιαιτερος διορισμός, προσθέτει δὲ μάλιστα ὅτι ὁ διορισμὸς οὗτος ἦτο γραμμένος ἐπὶ μεμβράνης²⁰. Λαμβάνων δὲ ἀφορμὴν ἐξ αὐτῶν σημειῶ, ὅτι ὅλα τὰ μέχρι τοῦδε εἰς ἐμὲ γνωστὰ μπουγιουρδία τῆς Σύρου εἶναι γραμμένα ἐπὶ ἀρκετὰ παχέος καὶ ἀρκετὰ λείου χαρτου.

Ἀφοῦ λοιπόν, ὡς μᾶς λέγουν τὰ ἔγγραφα καὶ ἡ Πατέντα καὶ ἡ ἐπικύρωσις τῆς ἐκλογῆς ἐστέλλοντο ὑπὸ τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν, δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ υποθέσωμεν ὅτι ὁ καινούργιος Ἐπίτροπος μετέβαινε εἰς τὴν Κων/πολιν πρὸς παραλαβὴν διορισμοῦ τινος²¹. Τὸ γεγονός ὅτι τῷ 1796 συναντῶμεν ἐν Κων/πόλει τὸν ἕτερον τῶν δύο Κοτσάμπασιδων τῆς Σύρου κατὰ τὴν ἀνανέωσιν τῆς Ἐπιτροπῶσύνης τῶν πληρώνοντα τὸ Ἐμίρι καὶ ἐνδυόμενον τὸν ἐπίσημον μανδύαν, «Μπινίσι» καλούμενον, πρέπει νὰ θεωρήσωμεν μᾶλλον ὡς τυχαῖον, παρὰ ὡς ἐπιβαλλόμενον εἰς τὸν Ἐπί-

τροπον τοῦτον, ἀφοῦ μάλιστα ἐνταῦθα δὲν πρόκειται περὶ νεοεκλεγέντος, ἀλλὰ περὶ παρατάσεως τῆς θητείας δύο Ἐπιτρόπων.

Ἐπειδὴ δὲ ἀνέφερον τὸ «Μπινίσι» πρέπει νὰ προσθέσω ὅτι οὔτε διὰ τὴν παραλαβὴν αὐτοῦ παρίστατο ἀνάγκη νὰ μεταβῆ ὁ Ἐπίτροπος εἰς τὴν Κων/πολιν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐστέλλετο εἰς τὸν ἐξαιρετικῶς δι' αὐτοῦ τιμώμενον Ἐπίτροπον²². Φαίνεται δὲ ὅτι ἡ ἀπονομὴ τοῦ «Μπινισιοῦ» εἰς τὸν Ἐπίτροπον τῆς Σύρου ἐθεωρεῖτο δεῖγμα ἰδιαιτέρας εὐνοίας τοῦ Ἀγαῖ πρὸς αὐτόν. Ἔτσι τοῦλάχιστον συμπεραίνομεν ἐκ τῶν γραφομένων τοῦ Καπουκεχαγιᾶ Μπ. Λαπιέρα πρὸς τὸν Ἐπίτροπον Λ. Μακρσιωνίτην τῷ 1786. «Ὁ Ἀγαῖς ἀπὸ εὐχαρίστησιν ποῦ ἔχει πρὸς λόγου σου εἰς ὡς καθὼς φέρνεσαι εἰς ἡσυχία καὶ καλὴ παράστασις τοῦ μαλικιανῆ τῆς Σουλτάνας τῆς Κυραῖς μας, ἰδοὺ ὅπου σὲ ξανασταθερώνει Ἐπίτροπον καὶ περὶ πλέον Βεκίλην του καὶ μὲ τὴν πρέπουσαν τιμὴν, καθὼς σοῦ ἀγγίζει, σοῦ στέλνει καὶ Μπινίσι νὰ τὸ φορέσης»²³. Ἐπομένως μὲ τὸ Μπινίσι τιμᾶται ἀφοῦ εἶχε χρηματίσει ἤδη ἐπὶ ἓν ἔτος Ἐπίτροπος. Τὸ αὐτὸ συνέβη, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω, τῷ 1796 μὲ τὸν ἕτερον τῶν δύο Ἐπιτρόπων Γ. Πρεβελέζιο, ὁ ὁποῖος ἐνδύεται τὸ Μπινίσι ἐν Κων/πόλει κατὰ τὴν παράτασιν τῆς θητείας.

Ἐξ αὐτῶν ὅμως δὲν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν ὅτι μόνον ὁσάκις παρετείνετο ἡ θητεία ἐχορηγεῖτο τὸ Μπινίσι. Ἐξ ἄλλων ἐγγράφων γνωρίζομεν ὅτι ἐστέλλετο καὶ ἀμέσως μετὰ τὴν ἐκλογὴν. Οὕτω διαταγὴ τοῦ 1798 λέγει: «Καὶ σταθερώνομεν τὸν ἄνωθεν Πιέρο Βιτάλε διὰ Βεκίλην μας καὶ Κοκιάμπασή σας, τοῦ ὁποίου τοῦ στέλνομε καὶ ἓνα Μπινίσι νὰ τὸ φορέση σὲ ὄλωνων σας τὴν παρουσίαν».*

* Πιθανὸν εἶναι νὰ ἀπενέμετο βραδύτερον εἰς ὅλους ἀνεξαιρέτως, ἐπειδὴ ἐγγράφον τοῦ 1800 θεωρεῖ τὴν ἀπονομὴν τοῦ Μπινισιοῦ ὡς συνήθη: «Σταθερώνομεν αὐτόν . . . διὰ Κοκιάμπασή σας, τοῦ ὁποίου στέλνομε τὸ *συνειθισμένο* Μπινίσι νὰ τὸ φορέση σὲ ὄλωνων σας τὴν παρουσία εἰς δόξα μας», ἐὰν δὲν πρέπει ἐνταῦθα νὰ ἐκλάβωμεν τὴν λέξ. *συνειθισμένο* ὡς ἔχουσιν τὴν ἔννοιαν τοῦ γνωστοῦ.

*
* *

Πατέντας Κοτσαμπάσηδων γνωρίζω μέχρι τουδε τεσσαρας: δύο τῆς Τήνου τοῦ 1806 καὶ 1807 ὑπὸ τοῦ Δρόσου, Ἱστορία τῆς Τήνου σελ. 342 - 345 καὶ 436 - 437, δημοσιευθείσας καὶ ἑτέρας δύο τῆς Σύρου κατωτέρω δημοσιευμένας. Αἱ τῆς Σύρου εἶναι συντομώτεραι καὶ εἰς ἀπλουστεραν γλῶσσαν γραμμέναι· ὁ τύπος ὅμως καὶ τῶν τεσσάρων ὁμοιάζει: ἀφοῦ ἐκδέσονται τὰ τῆς ἐκλογῆς, ἀναφέρουν τὰ γενικώτερα καθήκοντα τοῦ Κοτσάμπαση, εἰδικώτερον δὲ ὀνομάζονται ἐκεῖνα, τὰ ὅποια αἱ περιστάσεις ἀπῆλθον νὰ τονίσουν ὅλως ἰδιαίτερος.

Ἡ πρώτη τῶν κατωτέρω δημοσιευομένων φέρει ἡμερομηνίαν 12 Ἰουνίου 1803, ἐγγραφή δὲ ἐπὶ διφυλλοῦ χάρτου συνήθους μεγέθους ἐγγράφων. Τὸ κυρίως κείμενον φθάνει μέχρι τοῦ μέσου τῆς πρώτης σελίδος, κατόπιν δὲ ἀκολουθοῦν εἰς δύο στήλας 85 ὀνόματα ἐκλογέων καταλαμβάνοντα τὸ ἕτερον ἡμισυ τῆς πρώτης σελίδος καὶ ὀλόκληρον τὴν δευτέραν σελίδα. Εἰς τὸ τέλος τῶν ὑπογραφῶν μετὰ τὴν ἡμερομηνίαν ὑπογράφεται ὁ τότε Καντσιλλιέρης Ἰωάννης Δαμόφλης. Εἰς τὴν πρώτην σελίδα μετὰ τῶν δύο στηλῶν τῶν ὑπογραφῶν εὐρίσκεται ἡ σφραγὶς τῆς κοινότητος εἰκονίζουσα τὸν ἅγιον Γεώργιον ἔφιππον κτυπῶντα, ὡς συνήθως, διὰ τοῦ δόρατος τὸν ἐπὶ τῆς ράχως κείμενον τοῦ ἵππου κείμενον δράκοντα. Ἀριστερὰ τῆς εἰκόνης τοῦ Ἁγίου εὐρίσκονται τὰ γράμματα S καὶ G (San Giorgio), κάτωθεν τοῦ δράκοντος τὸ ἔτος 1774, γύρωθεν δὲ τῆς ὅλης εἰκόνης τὸ κείμενον: † SIGILLO DELLA COMUNITA DI SIRA²⁴. Εἰς τὴν τετάρτην σελίδα σημειοῦται ὑπ' ἄλλης χειρός: Πατέντα του Κιρ Γιοργί Βαμπακαρί δια τὴν ἐπιτροποσίην του.

Τὴν Πατέντα ὑπογράφει πρῶτον ὁ Προεπίτροπος κατόπιν δὲ εἰς Προεστῶς, ἀμφότεροι ἰδιοχείρως, ὡς δύναμαι νὰ βεβαιώσω ἐκ τῆς παραβολῆς αὐτῶν πρὸς ὑπογραφὰς τῶν ἰδίων εἰς ἄλλα ἐγγραφα. Μετὰ τὰς δύο αὐτὰς ὑπογραφὰς

ἀφίνεται κενὸν ὄρισμένως διὰ δύο ἄλλας ὑπογραφὰς Προεστῶν, ἐπειδὴ παραπλεύρως ἀριστερὰ διακρίνονται τὰ ὀνόματα τῶν ἰδιοχείρως ὑπογραφήντων καὶ ὁ ἀφεθεὶς κενὸς χῶρος διὰ δύο ὀριζοντίων παραλλήλων γραμμῶν. Τὰ ὀνόματα τῶν λοιπῶν, 83 ἐν ὅλῳ, ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ γραμματέως ²⁵.

Ὅλα αὐτὰ — σφραγίς, ἰδιόχειρος ὑπογραφή Προεπιτρόπου καὶ ἐνὸς Προεστοῦ, ὁ ἀφεθεὶς κενὸς χῶρος διὰ νὰ προστεθοῦν κατόπιν πιθανώτατα ἰδιοχείρως δύο ὑπογραφαὶ Προεστῶτων καὶ ἡ σημείωσις εἰς τὴν τετάρτην σελίδα, μὲ κίνουν νὰ πιστεύω ὅτι ἡ Πατέντα αὐτὴ εἶναι τὸ πρωτότυπον. Διὰ ποίους λόγους δὲν ἐστάλη εἰς τὴν Κων/πολιν διὰ νὰ βουλλωθῆ, δὲν γνωρίζομεν. Ἴσως ἠρκέσθησαν αὐτὴν τὴν φορὰν διὰ τὴν ἀνακοίνωσιν τῆς ἐκλογῆς εἰς ἀπλοῦν «μαχζάρι», εἰς ἀπλὴν ἀναφορὰν δηλαδὴ.

Τὸ περιεχόμενον τῆς Πατέντας ταύτης εἶναι ἐνδιαφέρον, ἐπειδὴ μεταξὺ ἄλλων πληροφορούμεθα ἀκριβῶς περὶ τοῦ ποσοῦ, τὸ ὁποῖον ἐλάμβανεν ὁ Ἐπίτροπος Σύρου, δηλαδὴ τῶν 60 γροσιῶν ²⁶, συγχρόνως δὲ μανθάνομεν ὅτι ἐκτὸς τοῦ ποσοῦ τούτου εἶχε καὶ ἐκτάκτους προσόδους «καθοῦ παλαιόθες». Ποῖαι ἦσαν αἱ ἐκτακτοὶ πρόσοδοι δὲν ἀναφέρει εἰς τὴν ἐπομένῃν Πατέντα ὀρίζονται αὐταὶ κάπως ἀκριβέστερον.

Ἀφορμὴν εἰς τὴν ἐκλογὴν αὐτὴν τῆς 12 Ἰουνίου 1803 φαίνεται ὅτι δὲν ἔδωκε ἡ λῆξις τῆς θητείας τοῦ Ἐπιτρόπου, ἀλλὰ διχόνοιαι μεταξὺ τῶν τότε δύο Ἐπιτρόπων. Ὁ Μπ. Λαπιέρας γράφει τὴν 20 Μαΐου 1803: «Στὲς 13 τοῦ παρόντος ἤλαβα μὲ τὸν καπτὰν Ζωρζῆ τὰ γράμματά σας καὶ ἀπ' τὰ δυὸ μέρη καλῶς ἐκατάλαβα, ὅτι μὲ τὲς διχομερίες σας τὸ ἐμίρι καὶ τὰ ἄσπρα τῶν μελάχιδων θενὰ ἀργοπορήσουν νὰ συναχθοῦν . . . Λοιπὸν σᾶς ξανασυμβουλεύω ὅτι αὐτοὶ καὶ οἱ δυὸ Ἐπίτροποι νὰ καθίσουν κάτω καὶ μὲ ὁμογνωμία νὰ ψηφίσετε ἕναν ἄλλον» ²⁷.

Τῆς δευτέρας Πατέντας δὲν διεσώθη τὸ πρωτότυπον· τὸ περιεχόμενον τῆς ὁμως γνωρίζομεν ἕξ ἐπισήμου ἀντιγράφου καταστρωθέντος τὴν 7 Ἰουνίου 1807 εἰς τὴν σελίδα 244 τοῦ βιβλίου τῶν ἀντιγράφων, «Ρεγίστρου» καλουμένου, τῆς Κοινότητος Σύρου, τοῦ περιέχοντος ἀντίγραφα τῶν κατὰ τὰ ἔτη 1805—1807 ὑπὸ τῆς Κοινότητος ἐκδοθέντων ἔγγραφων*.

Τὸ περιεχόμενον τῆς Πατέντας αὐτῆς εἶναι σπουδαιότερον τοῦ τῆς πρώτης, ἐπειδὴ μεταξὺ ἄλλων περιέχει ἀποφάσεις τῆς συνελεύσεως, εἰσαγούσας νέας διατάξεις εἰς τὴν διοίκησιν τῶν πραγμάτων τῆς Κοινότητος ἢ καθορίζουσας καλύτερον παλαιότερας.

Ἐν πρώτοις μᾶς πληροφοροεῖ ὅτι τὸ «Πουγγὶ τῆς χώρας» καὶ τὸ «Παρέδωσε τῶν λογαριασμῶν» θέλουν νὰ εἶναι εἰς χεῖράς τοῦ Καντσιλλιέρη²⁸ ὑπὸ τὸν ὄρον, ὅπως οὗτος δίνῃ φανερόν λογαριασμόν, τὸν ὁποῖον νὰ ἐλέγχουν ὁ Ἐπίτροπος καὶ 4—5 ἄλλοι ποῦ ἤθελον ἐκλέξει ὡς συμβοηθοὺς του. Οἱ συμβοηθοὶ του δὲ αὐτοὶ θὰ εἶναι ὑποχρεωμένοι κατ' ἔτος νὰ τοὺς διαβάξουν φανερὰ εἰς τὸν λαόν.

Ἐτεροὶ δέκα «θεοφοβούμενοι καὶ πρακτικοὶ» θὰ διαλέγωνται διὰ νὰ καταστρώνουν τὰ «τεφτέρια». Τοιούτους, εἰς ἄλλα ἔγγραφα «Λογαριασῶδες» καλουμένους, συναντῶμεν εἰς Κατάστιχα τῆς Κοινότητος Σύρου τοῦ 1701 καὶ 1709.

Ἀπὸ τοὺς συμβοηθοὺς τοῦ Ἐπιτρόπου εἰς «Ἐπιστάτης τοῦ Γιαλοῦ» καλούμενος, πρέπει νὰ ἔχη τὸν ἔλεγχον τῶν εἰσαγομένων εἰς τὴν Σῦρον ἐμπορευμάτων²⁹. Ἐνδιαφέρουσα εἶναι ἡ ἀνανεουμένη παλαιὰ συνήθεια, ὅτι τὰ εἰσαγόμενα ἐμπορεύματα πρέπει νὰ ἀφεθοῦν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας εἰς τὴν ἐλευθέραν ἀγοράν, κατόπιν δὲ εἰς τοὺς ἐμπόρους. (Τὴν αὐτὴν διάταξιν εὐρίσκομεν καὶ εἰς τὴν Πατέντα τῆς Τήνου τῆς 28 Ἰουνίου 1806. Πρβλ. Δρόσον σελ. 344). Καθῆκον τοῦ Ἐπιστάτου τοῦ Γιαλοῦ εἶναι ἐπίσης ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Δεσπότη καὶ τῶν Ἐφημερίων (Παρόκων ἐν τοῖς

* Περὶ τοῦ «Ρεγίστρου» τούτου πραγματεύομαι εἰς τὴν ἐκδοθησομένην Festschrift zum 60. Geburtstag Prof. A. Heisenbergs.

ἐγγράφοις καλουμένων ἐκ τοῦ ἰταλ. *raggoso*) νὰ κανονίξῃ «κατὰ τὸ παλαιὸν συνήθι» τὴν κἀθαρσιν (καραντίνα).

Τονίζεται δὲ ὅτι ὁ Ἐπιστάτης οὗτος τοῦ Γιαλοῦ πρέπει νὰ διορίζεται ἐκάστοτε διὰ Πατέντας τῆς Κοινότητος, ὁ δὲ Ἐπίτροπος νὰ μὴ δύναται νὰ ἀναμιχθῇ εἰς τὰ καθήκοντα αὐτοῦ.

Ἐπίσης δὲν πρέπει ὁ Ἐπίτροπος νὰ ἀναμιγνύεται εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ Ἐπιστάτου τοῦ Χωριοῦ, τοῦ «Ἐπιστάτη ἀπάνω εἰς τὲς ζημιές», ὅπως ὀνομάζεται εἰς μίαν Πατέντα. Εἰς τὸ ἐξῆς πρέπει νὰ ἀναγράφεται τοῦτο εἰς τὴν Πατέντα τοῦ Ἐπιτρόπου.

Καὶ εἰς τὴν Πατέντα αὐτὴν ὀρίζεται ὡς πληρωμὴ τοῦ Ἐπιτρόπου 60 γρόσια. Αἱ ἔκακτοι ὅμως πρόσοδοι περιορίζονται εἰς τὰ δικαιώματα τῆς σφραγίδος «τὸ συνειδησμένο σινκίλι», ἐὰν ἐννοοῦμεν καλῶς τὴν φράσιν αὐτὴν. Ἄλλας ἐκτάκτους προσόδους ἀποφασίζουσιν «νὰ μὴν ἔχῃ, οὔτε ἀπὲ μάντρες, μῆτε ἀπὲ καϊκιοῦ». Τὶ εἶδους ἦσαν ἀκριβῶς αἱ πρόσοδοι αὗται δὲν δύναμαι πρὸς τὸ παρὸν νὰ ὀρίσω.

Τὸ ἀντίγραφον τῆς Πατέντας φέρει κάτωθεν 28 ὀνόματα ὑπογραφῶν, ἐκ τῶν ὁποίων δύο, 25 καὶ 26, ἔχουν διαγραφῆ. Παραπλεύρως τῶν τριῶν πρώτων εὐρίσκονται δύο ὀριζόντιοι παράλληλοι γραμμαί, ὅπως καὶ εἰς τὴν προηγουμένην Πατέντα.

1. Πατέντα τοῦ Ἐπιτρόπου Γιώργη Βαμβακάρη

Συμμαζωμένοι ὅλοι μεγάλοι καὶ μικροὶ εἰς τοῦ Ἁγιοῦ Γιαννιοῦ τὴν αὐλὴν μὲ κοινὸν διαλαλισμόν, διαβάζοντας τὲς προσταγὰς τὲς βασιλικὰς, ὁμοίως καὶ τὸ ἐνδοξο πονγουροδὶ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀφέντη μας Ἰωάνη Κιετίτ Τευτερτάρ Ἐφέντη, Χαζῆ Ἰμπραῖμ Ἐφέντη, ἐκεῖ παρὼν στὸν ὁμοιοντόπον σμικτοὶ ὅλοι ὁμόφρο(ο)νοὶ Προεστοί, Γέροντες καὶ ἐπίλοιποι ραγιαῖδες, ψηφοῦν καὶ βάζουν διὰ Ἐπίτροπον καὶ Κυβερνήτη τοῦ παρὸν νησιοῦ Σύρας τὸν κύρ Γιώργη Παμπακάρη τοῦ Γιαννούλη, νὰ ἐργάζεται τ' ὀφίτζιο τῆς Ἐπιτροπασύνης διὰ κάθε καλὴ κυβέρνησι ὀλονῆς τῆς φτωχολογιᾶς καὶ νὰ ἔχῃ ἐξουσίαν νὰ συνάξῃ νέα καὶ παλαιὰ

τερτέρια διὰ τὸ βασιλικὸ ἔμιρι καὶ νὰ παιδεύγονται οἱ ἄτακτοι ὅλοι, ὅπου δὲν ὑποτάσσονται εἰς τὰς βασιλικὰς προ-
σταγὰς, ὁμοίως καὶ τοῦ Ἐπιτρόπου. Καὶ εἰς ὅ,τι θέλει
ἐργαστῆ νὰ εἶναι πάντα μὲ συμβουλὴ τῶν Προεστῶν καὶ
Γερόντων. Καὶ διὰ πληρωμὴ τοῦ κόπου του τοῦ δίδουν
γρόσια ἐξῆντα ν(οῦμε)ρ(ο): γρ: 60 = καὶ ὅτι ἄλλα ἰντζέρτα
ἀγγίζου τῆς Ἐπιτροπασύνης καθοῦ παλαιόθες. Καὶ διὰ
ἐνδειξις τῆς παρῶν ἀπογράφονται ὡς ἀκολουθῶν, βάζοντας
καὶ τὴν συνειθισμένη βουῖλλα τοῦ Κοινοῦ μας †

= Πόρτολος Λέχος Προεπίτροπος
= Γιώργις Βαμπακάρις Προεστῶς

=

=

Μᾶρκος Βουτζῖνος τοῦ Φιρίου
Λαρέζος Βουτζῖνος τ' Ἀν(τώνη)
Γιώργις Φρέρης τοῦ Δημήτρι
Λαρέζος Βαρθ(αλίτης) τοῦ Μάρκου
Μᾶρκος Δαλέζιος τ' Ἀν(τώνη)
Ζωρζῆς Περῆς τ' Ἀν(τώνη)
Γιώργη Ροῦσσο τοῦ Γιαννούλη
Λινάρδος Δαλλέζιος τοῦ Φιρίου
Φρ(ατζέσ)κος Παπαμανόλης
Γιώργις Χαλαβαζῆς τ' Ἀν(τώνη), Ζιπητὸς
Φρ(αγκού)λης Βαρθ(αλίτης) τοῦ Ἰω(άννου), Ἰγλης
Μᾶρκος Δαλέζιος τοῦ Φιρίου
Μᾶρκο Σιγάλα τοῦ Σάντου
Μᾶρκο Πρεβελέζιο τοῦ Γιώργη
Γιζέπη Δαπόλα τοῦ Γιώργη
Ἰω(άννης) Μαρανγὸ τοῦ Γιώργη
Ἰω(άννης) Φρέρης τ' Ἀν(τώνη)
Δημήτρι Βουτζῖνο τοῦ Γιαννούλη

4-5 Πρβλ. Ἐπιστ. 27, 6. Τὸ «ἐκεῖ παρῶν» ἀνήκει εἰς τὰ ἐπόμενα,
ἀντὶ «ἐκεῖ παρόντων ἢ παρόντες», πβλ. ἐπομένην Πατέντα στίχ. 2.
— 18 ἰντζέρτα ἰταλ.—ἐκτακτοὶ πρόσοδοι. 21 εἰς τὰ ὀνόματα τηρεῖται
ἡ φωνητικὴ ὀρθογραφία τοῦ ἐγγράφου — 32 τὸ μετὰ τὸ ὄνομα τοῦ
πατρὸς ἀναφέρομεν ἐνίοτε ὄνομα εἶναι παρωνύμιον πβλ. στίχ. 33
43 κλπ.

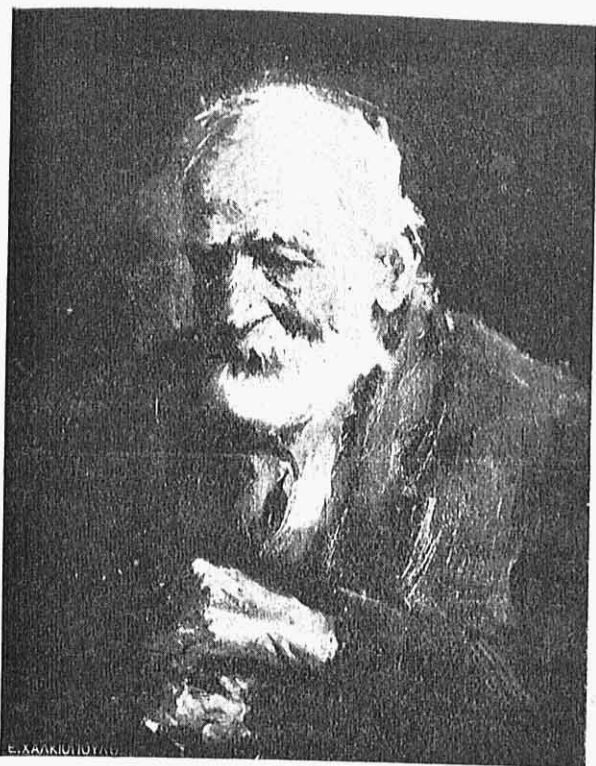
Φραντζουᾶς Καπέλος τοῦ Στέφανου
 Ἄν(τώνης) Βακούδιος τοῦ Ἰω(άννου)
 Ἰω(άννης) Ροσολᾶτος τοῦ Γιώργη, Τρανὸς
 Ἄν(τώνης) Πρίντεξης τοῦ Γιώργη
 Φρ(ατζέσ)κος Ροῦσος τοῦ Λινάρδου
 Ἄν(τώνης) Πρεβελέζιος τοῦ Νικολοῦ
 Ἰω(άννης) Δούναβης τοῦ Μπενεδέτου
 Γιώργης Πρίντεξης τοῦ Νικολοῦ
 Ἰω(άννης) Καπέλος τ' Ἄν(τώνη)
 Γιώργης Ροῦσος τοῦ Λαρέζου
 Μᾶρκος Σαργολόγος τ' Ἄν(τώνη)
 Γιώργης Χαλαβαζῆς τοῦ Ἰω(άννου)
 Δημήτρις Ροῦσος τοῦ Ἰω(άννου)
 Δημήτρις Φρέρης τοῦ Μάρκου
 Μαρίνος Ροῦσος τοῦ Ναδάλη —
 Ζωρζῆς Πρίντεξης τοῦ Γιάκουμου —
 Γιώργης Πρίντεξης τοῦ Λινάρδου
 Νικολὸς Βουτζῖνος τ' Ἄν(τώνη)
 Μάρκος Βουτζῖνος τοῦ Ἰω(άννου)
 Ἄν(τώνης) Σαργολόγο τοῦ Μάρκου —
 Ἰω(άννης) Δαλέζιο τοῦ Μάρκου
 Ζωρζῆς Ροῦσος τοῦ Νικολοῦ, Πενιζέλου
 Δημήτρις Στέφανος τοῦ Νικόλα
 Πασκάλες Σαργολόγος —
 Δημήτρις Στέφανος τοῦ Λινάρδου
 Ἄν(τώνης) Σαργολόγος τοῦ Γιώργη
 Ἰω(άννης) Ρηγοῦτζος τοῦ Γιώργη —
 Ἰω(άννης) Παλιολόγος τοῦ Ζιανῆ
 Πενεδέτος Φρέρης τοῦ Δημήτρι
 Ἰω(άννης) Ροῦσος τ' Ἄν(τώνη), Μαριάνου
 Πάουλος Ραουζέος τοῦ Μιχέλη
 Νικολὸς Πρίντεξης τοῦ Γιώργη
 Νικολὸς Καπέλας τοῦ Ζωρζῆ
 Γιώργης Τοῦντας
 Λινάρδος Βαρ(θαλίτης) τοῦ Μανόλη
 Νάτζιος Μαρανγγὸς τοῦ Μάρκου

Πέτρος Μανὲς τοῦ Στεφανῆ
 Ἰω(άννης) Ροῦσος τοῦ Μάρκου
 Ἰω(άννης) Ροῦσος τοῦ Φρ(ατζέσ)κου
 Νικολὸ Ξανθάκι τοῦ Ζωρζῆ
 Φρ(ατζέσ)κο Ροσολᾶτο τοῦ Γιώργη
 Ἀν(τώνης) Βουρόπουλο τοῦ Ζάνε
 Ζάνε Βουρόπουλο τ' Ἀν(τώνη)
 Μαρίνος Βουτζίνος τοῦ Μάρκου
 Γιώργης Στέφανος τοῦ Λινάρδου
 Ἰω(άννης) Βουρόπουλο τοῦ Ζάνε
 Λινάρδο Στέφανο τοῦ Γιώργη
 Κωσταντῆς Λούβαρις τ' Ἀν(τώνη)
 Γιώργης Ροῦσος τοῦ Γιζέπη
 Ἀλιβίζο Ροῦσο τοῦ Ἰω(άννου)
 Μιχάλης Μακρινιότης τοῦ Ἰω(άννου)
 Γιζέπης Στέφανος τοῦ Δημήτρι
 Γιουζῆς Φρέρης τ' Ἀν(τώνη)
 Μαρίνο Ροῦσο τοῦ Νικολοῦ, Πενιζέλου
 Ἰω(άννης) Ροῦσος τοῦ Νικολοῦ, Πενιζέλου —
 Μαρίνο Δαλέζιο τ' Ἀν(τώνη) —
 Μαρίνος Ροῦσος τοῦ Λαρέζου —
 Γιώργης Δούναβης τοῦ Πενεδέτου
 Μᾶρκος Βουτζίνος τοῦ Γιώργη —
 Μᾶρκος Μαρανγὸς τοῦ Ζάνε
 Ζάνες Μαρανγὸς τοῦ Μάρκου
 Ἀν(τώνης) Δαλλέζιο τοῦ Γιώργη
 Μιχέλη Ραουζέος τοῦ Ἰω(άννου) —
 Νικολὸς Φρέρης τ' Ἀν(τώνη)
 Γιώργη Παμπακάρη τοῦ Ἰω(άννου) —
 καὶ ὄλο τὸ Κοινὸ

1803 — Ἰουνίου — 12: S. N. Σύρα *

Ἰω. Δαμόφλης Καντζιλ(λιέρης) Κοινός.

* Περὶ νῶν σημείων S. N. πβλ. Ἑλληνικά τόμ. 2 σελ. 86.

Ε. ΧΑΛΚΙΟΠΟΥΛΟΣ

Σ. ΒΙΚΑΤΟΥ

ΔΙΠΛΟΣ ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Εἰς τὴν τετάρτην σελίδα ὑπ' ἄλλης χειρός: Πατέντα τοῦ Κυρ Γιώργι Βαμπακάρι διὰ τὴν Ἐπιτροπwsύνην του.

2. Πατέντα τοῦ Ἐπιτρόπου Γιαννούλη Ἀρχάγγελου
(Ρεγίστρο σελ. 244)

== Σίρα 7. Γιουνίου 1807. ==

Συμμαζωμένοι ὅλοι μεγάλοι καὶ μικροὶ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἁγίου Γιάννη τοῦ Βαφτιστῆ, ἐκεῖ παρὼν εἰς τὸν ὅμοιον τόπον καθοῦ παλαιόθε συνήθι ὅλοι σμικτοὶ καὶ ὁμόγνωμοι, ἔμπιστοι ραγιαῖδες τῆς βασιλείας, θέλουν καὶ ψηφοῦνε διὰ Ἐπίτροπόν τους καὶ Κυβερνήτη ἀπάνω εἰς ὅλους τοὺς ραγιαῖδες τὸν Σινὸρ Γιαννούλη Ἀρχάνκελο διὰ νὰ ἐργάζεται ἐπιμελῶς τὸ ὄφριζιο τῆς Ἐπιτροπwsύνης εἰς κάθε καλὴν κυβέρνησιν τοῦ ραγιαῖ καὶ τῆς φτωχολογιάς.

Θέμεν ὅτι τὸ πουνκὶ τῆς χώρας νὰ μὴν τὸ βασιτᾶ καὶ τὸ Ἐπαρῆδωσε τῶν λογαριασμῶν νὰ εἶναι εἰς τὰ χέρια τοῦ Καντζιλιέρη, μὲ ἐτοῦτον νὰ δίνῃ λογαριασμὸν φανερόν καὶ νὰ τὸν κοιτάξῃ ὁ Ἐπίτροπος μὲ ἐκείνους ὅπου θέλουν εὔρει εὔλογον, 4. γῆ 5. ἀνομάτοι, νὰ εἶναι συνβοηθοὶ του, καὶ αὐτοῖνοι νὰ τοὺς διαβάξουν φανερὰ εἰς τὸν λαὸν τὸν κάθε χρόνον. Καὶ νὰ διαλέγουν 10. ἀνομάτοι θεοφοβούμενοι καὶ πρακτικοί, νὰ στρώνονται τὰ τεφτέρια διὰ τὴν καλὴν κυβέρνησιν τῆς φτωχολογιάς, ὅποιους ἤθελεν εὔρουν εὔλογον. Καὶ ἀπὲ τοὺς συνβοηθοὺς τοῦ Ἐπιτρόπου ἓνας νὰ ἔχη τὴν ἔγνοια τοῦ Γαλοῦ διὰ τὸ ὅτι πρᾶγμα ἔρχει μὲ ξένα καίκια, διὰ νὰ μὴν ἐμπορῇ νὰ πάρῃ μίτε μαζιάρης, μίτε ἀργαστηριάρης, ἂν δὲν ἤθελεν πουλήσῃ τρεῖς ἡμέρες εἰς τὸν κόσμον καθοῦ συνήθι. Καὶ ὅποιον ἤθελεν εὔρουν εὔλογον διὰ αὐτὴν τὴν ἐπιστήμη, νὰ ἐμπαίνη πάντα μὲ Πατέντα τῆς Κοινότης, διὰ νὰ ἐμπορῇ νὰ διαφεντέβιεται

14 *συνβοηθὸς* ἔχει τὸ κείμενον ἐδιόρθωσα εἰς *συνβοηθοὺς* κατὰ τὸ κατωτέρω στίχ. 19. — 21 *μαζιάρης* ἀντὶ *μα(γ)αζιάρης*. — 22 *μετὰ τὸ ἤθελεν* σβύνονται λέξεις: *εβρουν ευλογον δια αφτιν* Πηβλ. στίχ. 23.

ἢ ἐπιστήμη του. Καὶ αὐτὸς ὁ ὅμοιος νὰ ἔχη καὶ τὴν ἔγνοια νὰ ὀρδινάσῃ τὴν κουτουμασία, μὲ ἐτοῦτον νὰ παίρῃ τὸ θέλημα τοῦ Μονσινόρε καὶ τῶν αἰνδέσιμων Πάρουκων κατὰ τὸ παλαιὸν συνήθι. Καὶ ὁ Ἐπίτροπος νὰ μὴν ἐμπορῇ νὰ ἐμποδίσῃ τὸ ὀφίτζιο τοῦ Γιαλοῦ, μήτε τὸ ὀφίτζιο τοῦ Ἐπιστάτη τοῦ Χωριοῦ. Καὶ νὰ γράφεται καὶ εἰς τὴν Πατέντα τοῦ Ἐπιτρόπου. Καὶ διὰ πλερωμὴν τοῦ Ἐπιτρόπου τοῦ δίνομεν γρόσια 60: καὶ τὸ συνειθισμένο συνκίλι. Εἶδὲ ἀπὲ ἄλλα ἰντζέρτα, νὰ μὴν ἐμπορῇ νὰ γυρέψῃ οὔτε ἀπὲ μάντρες, μήτε ἀπὲ καϊκιῦ. =

= Δημήτρις Στέφανος τοῦ Λινάρδου Ἐπιστάτης

— Μάρκος Πρεβελέζιος τοῦ Γιώργι

— Πέτρος Ξανθάκις τοῦ Ἰω(άννου)

Νικολάκις Ντουράτζος

Μάρκος Στέφανος τοῦ Φραντζέσκου

Γιάννης Ροῦσος τοῦ Ἀντώνη

Ἀντώνης Βαρθαλίτης

Γιάννης Μαγιδιώτης τοῦ Μάρκου

Φραντζέσκος Βαρθαλίτης τοῦ Φρανγούλη

Μανόλης Ντάσκος

Δημήτρις Καπέλος τ' Ἀγουστῆ

Γιώργις Στέφανος τοῦ Λινάρδου

Γιώργις τοῦ Λινάρδου Πρίντεξη

Γιώργις Ροῦσος τοῦ Γιαννούλη

Πάουλος Ραγουζέος τοῦ Μιχέλη

Ἀντώνης Νταλέζιος τοῦ Λινάρδου

Γιαννούλης Νταμόφλης τοῦ Ἰω(άννου)

Γιάννης Βαρθαλίτης τοῦ Νικηφόρου

Γιάννης Στέφανος τοῦ Φραντζέσκου

Γιώργις Ἀπέρης τοῦ Φραντζέσκου

Πενεδέτος Φρέρης τοῦ Δημήτρι

30 *κουτουμασία* ἰταλ. contumacia = *κάθαρις, καραντίνα* Πρβλ. καὶ Ἐπιστ. Καπουχεχαγιάδων ἀρ. 12, 26 — 34 *μὲ ἐτοῦτον* ἴσον τῷ: ὑπὸ τὸν ὄρον. — 34 Πατέντα τοῦ Ἐπιστάτη τοῦ *χωριοῦ* σώζεται ἐν ἀντιγράφῳ εἰς τὸ «Ρεγίστρο» ὑπὸ ἡμερομηνίαν 27 Μαρτίου 1807. 37 *ἰντζέρτα* ὡς ἀνωτέρω = ἔκτακτοι πρόσοδοι.

Μιχάλης Μακρϊωνίτης τοῦ Ἰω(άννου)
 Μιχέλης Λούβαρις τοῦ Γιώργι
 Γιάννης Νταλέξιος τοῦ Γιώργι
 [Στεφανίς ντουρατζος του γίοργί]
 [Μιχαλῖς καπελλος του νίκολου]
 Γιάννης Βουρόπουλος τοῦ Ζάνε
 Νικόλας Σαργολόγος τ' Ἀντώνη

Α. ΣΙΓΑΛΑΣ

Σημειώσεις

1) Πρβλ. καὶ Ν. Γ. Μοσχοβάκη, Τὸ ἐν Ἑλλάδι δημόσιον δίκαιον ἐπὶ τουρκοκρατίας (Ἀθῆναι 1882) σελ. 90 κέξ. 121 κέξ.—2) Πρβλ. Α. Σιγάλα, Ἐπιστολαὶ τῶν ἐν Κων/πόλει Καπουκεχαγιάδων τῆς Σύρου ἐπὶ τουρκοκρατίας (Ἑλληνικὰ τόμ. 2 σελ. 11 - 96.) Ἐπιστ. 28, 11 - 13. — Ἐν τοῖς κατωτέρω θὰ παραλέμω χάριν συντομίας εἰς τὸν ἀριθ. καὶ στίχ. τῶν ἐπιστολῶν. — 3) Ἀνέκδοτα μπουγιουρδία σχετικὰ μὲ τὴν ἐκλογὴν Ἐπιτρόπων ἦσαν εἰς τὴν διάθεσίν μου ἔξ—4) Οὕτω ἡ ἐκλογὴ τῆς 12 Ἰουνίου 1803 ἐγένετο κατόπιν διαταγῆς ἡ δὲ τῆς 7 Ἰουνίου 1807 ἄνευ. Πρβλ. τὰ ἐνταῦθα ἐκδιδόμενα δύο ἔγγραφα. — 5) Ἐν Ἄνδρῳ εἰς τὸ Ἀλαΐ τῆς Βουργάρας. Ἐν Τήνῳ εἰς τὴν «Κοινὴν Καντζελλαρίαν». Πρβλ. Δ. Πασχάλη, Ἡ Ἄνδρος 2 (Ἀθῆναι 1927) σελ. 237. Δρόσου, Ἱστορία τῆς νήσου Τήνου (Ἀθῆναι 1870) σελ. 345.—6) Ἐπιστ. 25, 3 - 6—7) Πασχάλη Β' σελ. 232—8) Εἰς «Κοινὴν μάζωξιν δι' ἔξοδα» ὑπογράφονται 88—9) Ἐπιστ. 25, 3-7 30, 46-47,—10) Πρβλ. Ἐπιστ. 28, 11 καὶ Σχεδίασμα στίχ. 12 κέξ. Ἐπίσης Ἐπιστ. 30, 1.—11) Πρβλ. Δρόσον σελ. 342-345 καὶ 436-437—12) Ἐγγραφοὶ 16 Μαρτίου 1776. Πρβλ. καὶ Ἐπιστ. 16, 2-4, Δρόσον σελ. 343.—13) Ἐπιστ. 16, 7-9, 26, 14-16 Σχεδίασμα (Ἐπιστ. 28) στίχ. 11-12—14) Ἐπιστ. 16, 9-12—15) «Λοιπὸν κατὰ τὸ μαχζάρι σας βεβαιωμένο μὲ τὴν ὑπογραφὴν σας καὶ μὲ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ πρῶην Κοκιάμπασή σας». Ἐγγραφοῦ τοῦ 1806 πρὸς τὸν Μητροπολίτην Ἄνδρου Πβλ. Πασχάλη, Ἄνδρος 2 σελ. 234.—16) Πρβλ. καὶ Δρόσον σελ. 342.—17) Σχεδίασμα στίχ. 37-41.—18) Ἐπιστ. 25, 9—19) Ὁ Μπ. Λαπιέρας ὁμῶν περὶ ἀποστολῆς τοιοῦτου μπουγιουρδίου γράφει: «Τόσον διὰ τὴν διάλεξι τοῦ Ἐπιτρόπου, ὅσον καὶ δι' ἄλλας ὑποθέσεις κατὰ τὸ

βασιλικὸ φερμάνι καὶ μπουγιουρδί». Ἐπιστ. 27, 3-6. — 20) Πασχάλη Β' σελ. 235 — 21) Πρβλ. Πασχάλη Β' 234. «Ὁ ἐκλεχθεὶς Κατζάμπασης ἀπήρχετο, εὐθύς ὡς ἐξελέγετο, εἰς Κων/πολιν φέρων ἀναφορὰν τῶν κατοίκων τῆς Ἄνδρου περὶ τῆς ἐκλογῆς του . . .» Πρβλ. αὐτόθι καὶ σελ. 238. — 22) Ἐν Ἄνδρῳ ἐλέγετο «καφτάνι». Πρβλ. Πασχάλη Β' 235: «Ἐν Κων/πόλει περιεβάλλετο καὶ τὸ καφτάνι τοῦ κοτζαμπασιλικίου του . . .» — 23) Ἐπιστ. 19, 3-7 — 24) Εἰς ἐπίσημον κόπιαν ἐγγράφου τοῦ 1809 ἀπαντῶμεν ὁμοίαν σφραγίδα, φέρουσαν ἔτος μὲν 1804, κείμενον δὲ † SIGILLO PER I PASSAPORTI DISIRA. — 25) Ἡ εἰς τὰς ὑπογραφὰς συχνὰ παρατηρουμένη διαφορὰ εἰς τὴν γραφὴν τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος — Μαρίνος — Μαρίνο, Ροῦσος — Ροῦσος — Ροῦσο, Δαλέξιος — Δαλέξιο — Δαλλέξιο, Βαμπακάρης — Παμπακάρης — πρέπει νὰ ἀποδοθῆ εἰς ἀπροσεξίαν τοῦ Καντσιλλιέρη. — 26) Κατὰ τὸν Μοσχοβάκην ἐν Τήνῳ ἐλάμβανον 100, βραδύτερον δὲ 500 γρόσια. Ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 127, πρβλ. ὅμως καὶ σελ. 90 καὶ 121, ὅπου κατὰ τὸν Μοσχοβάκην οἱ Κοτσαμπάσηδες φέρονται ὡς ἄμισθοι. — 27) Ἐπιστ. 26, 2-4 καὶ 13-14. — 28) Καντζιλλιέρης ἦτο τῷ 1807 ὁ Νικολάκις Καπέλλος, ὡς ἐξάγομεν ἐκ τοῦ «Ρεγίστρου» τῆς Κοινότητος τοῦ 1805-1807. Μπουγιουρδί τοῦ 1776 προστάζει ὅτι «τὴν Μάννα (= κτηματολόγιον) καὶ τὴν βουῖλλα καὶ τὸ σεντούκι τοῦ Κοινοῦ (= τὸ κιβώτιον τὸ περιέχον ἐγγράφα τῆς Κοινότητος) νὰ δοθούνη εἰς τὰ χεῖρα τοῦ Καντζιλλιέρη, ὅπου εἶναι βαλμένος ἀπὸ τὸ Κοινόν». — 29) Τοιοῦτος Ἐπιστάτης ὑπογράφει πρῶτος εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 2 κατωτέρω Πατένταν.

